

A Mogyorós-hegy (HUBF20022)

kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

fenntartási terve

**Csopak
2014.**

Támogatási határozat azonosítója
1536230493

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth utca 16.
Telefon: +36 87 555 260
Fax: +36 87 555 261

Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.

8600 Siófok, Batthyány u. 1.
Tel.1.: 84 / 310-803
Tel.2.: 84 / 313-346
Fax: 84 / 317-002

Felelős tervező
Vers József

Vezető szakértők
Petróczi Imre (természetvédelem)
Vers József (agrár)

Közreműködő szakértők
Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.:
Dr. Molnár Gábor, Fekete-Páris Judit, Egerszegi Zita, Magyarfalvi Attila

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság:
Barcza Ákos, Barcza Gábor, Békássy Gábor, Dr. Cservenka Judit, Kenéz István, Korbély
Barnabás, Magyarai Máté, Megyer Csaba, Mészáros András, Nagy Attila, dr. Nagy Lajos,
Selyem Anikó, Simon Pál, Sinka Gábor, Szabó Attila, Szerdahelyiné Bohák Mária, Szinai
Péter, Tóth Szabolcs, Vers József, Vókó László

© Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	5
1.4.2. Jelölő fajok	5
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	6
1.7.2. Településrendezési eszközök	6
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	6
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek	6
1.7.5. Egyéb tervek.....	6
2. Veszélyeztető tényezők	7
3. Kezelési feladatok meghatározása	9
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	9
3.2. Kezelési javaslatok	9
3.2.1. Élőhelyek kezelése	9
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	16
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	16
3.2.4. Kutatás, monitorozás	17
3.2.5. Mellékletek.....	18
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	20
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	20
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	23
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	24

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Mogyorós-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF20022
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	199,3000 ha
--------------------------------	-------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- * Szubkontinentális peripannon cserjések
- * Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)
- * Szubpannon sztyeppék
- * Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel

1.4.2. Jelölő fajok

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)
Szent István szekfű (*Dianthus plumarius regis-stephani*)
Homoki nőszirm (*Iris humilis ssp. arenaria*)
Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)

1.5. Érintett települések

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Királyszentistván	120,8019	13,56
Litér	78,4948	6,11

1.6. Egyéb védeltségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
—	—	—	—	—

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Nem készült.

1.7.2. Településrendezési eszközök

KIRÁLYSZENTISTVÁN SZABÁLYOZÁSI TERVE, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA
Királyszentistván Község Önkormányzat Képviselő-testülete 11/2007. (X.31.) Kkt. rendeletével jóváhagyva. A tervezési terület a szabályozási tervben Natura 2000 területként nincs megjelenítve.

Litér Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2004. (III.23.) rendelete (LITÉR SZABÁLYOZÁSI TERVE, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA). A tervezési terület a szabályozási tervben Natura 2000 területként nincs megjelenítve.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A tervezési területre vonatkozóan a Balatonfűzfői Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve 2019. december 31-ig hatályos. Az új szabályozás szerint a tervezési körzet átkerült a Balatonfüredi Erdőtervezési Körzetbe, a körzeti erdőterv készítésének várható ideje 2015-2016.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A tervezési területen a vadgazdálkodást a Balatonkenese és Környéke Földtulajdonosi Közösség a hatályos vadgazdálkodási üzemterve szerint jogosult végezni.

1.7.5. Egyéb tervek

- A Balaton Régió részletes fejlesztési terve, 2007-2013 (2006.)
- Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptió 2020-ig (2009.)
- Bakony és Balaton Keleti Kapuja Közh. Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája 2013.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közep es L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
Belső				
A04.02	alullegeltetés	M	30	Szubpannon sztyepppek avarosodása és cserjésedése figyelhető meg.
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	M	30	Szubpannon sztyepppek avarosodása és cserjésedése figyelhető meg.
D01.01	ösvények, burkolatlan utak, bicikliutak	L	1	Földutak, ösvények kialakulása részben az illegális technikai sportokhoz kötődik.
D02.01.01	villany és telefon légkábel	L	3	A területen áthaladó villanyvezetékek pásztáiban az fás növényzet többé-kevésbé rendszeres vágása figyelhető meg, ugyanakkor a gyeptelepítési nem mindenhol nyer teret ezeken a helyeken.
G01.03	motoros járművel végzett tevékenység	M	30	Legnagyobb káros hatást a meredek oldalakon található gyepekben (6240) okozza. A kialakuló keréknyomok teljesen növénytelen felszíneket alakítanak ki, melyek mentén a vékony redzina erodálódik. Területünkön a Szent-István szegfűre és a magyar gurgolyára káros hatással van. Zavaró hatása számos faj esetében jelentős.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közep es L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	L	5	A bálványfa megtelepedése jellemző az átalakuló fekete fenyő elegyes erdőkben és a szubpannon sztyeppéken.
K01.01	erózió	L	1	A folyamat főként a motoros járművel végzett tevékenységgel függ össze. Legnagyobb hatást a szubpannon sztyepp élőhelyre gyakorolja.
K02	természetes élőhely átalakulások, szukcessziós folyamatok	L	30	Szubpannon sztyepppek cserjésedése figyelhető meg.
Külső				
-				

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Fő célkitűzések:

- Fenn kell tartani a kijelölés alapjául szolgáló gyepes élőhelyeket.
- A szubkontinentális peripannon cserjések és a gyepek mozaikos szerkezetét hosszú távon fenn kell tartani.
- A kijelölés alapjául szolgáló, a terület jellegét meghatározó gyepes élőhelyek fenntartása.

További célok:

- Hosszú távon a területen található fiatal fekete fenyő erdőállományok átalakítása, a spontán terjedő egyedek eltávolítása a gyepekből.
- A gyepes élőhelyek nem dolomit alapkőzetten kialakuló típusainak (hegylábi vastagabb talajok) fokozódó cserjésedését a gyepterületek extenzív legeltetésével vagy cserjeirtással szükséges megakadályozni.
- A gyepek nem dolomit alapkőzetten kialakuló típusainak (hegylábi vastagabb talajok) fokozódó cserjésedésének megakadályozása a gyepterületek extenzív legeltetésével vagy cserjeirtással.
- A terület technikai sportokkal történő károsításának megakadályozása, visszaszorítása.

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok, valamint egyéb jelentős fajként az őszi csillagvirág kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.2. Kezelési javaslatok

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések

- A terület technikai sportokra történő igénybe vétele nem kívánatos, jelentős károkat okoz, és ellentétes a Natura 2000-es terület elsődleges rendeltetésével.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

A gazdálkodáshoz köthető intézkedési javaslatok alapja a gyepek esetében a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az erdők esetében a területre érvényben lévő erdőterv rendelet és a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), valamint a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről). Egyes kezelési egységek esetében, az ott előforduló kiemelt értékű élőhelyek és fajok fenntartása érdekében - az 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) alapján - szükséges a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletben, továbbá a vonatkozó erdőterv rendeletben vagy vadgazdálkodási tervben megfogalmazott előírásoknál

szigorúbb korlátozások meghatározása, melyek - a törvényi erejű megalapozottság miatt - a kötelező előírások között jelennek meg.

A gazdálkodáshoz köthető intézkedési javaslatok alapja a gyepek esetében a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az erdők esetében a területre érvényben lévő erdőterv rendelet és a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), valamint a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről). Egyes kezelési egységek esetében, az ott előforduló kiemelt értékű élőhelyek és fajok fenntartása érdekében - az 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) alapján - szükséges a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletben, továbbá a vonatkozó erdőterv rendeletben vagy vadgazdálkodási tervben megfogalmazott előírásoknál szigorúbb korlátozások meghatározása, melyek – a törvényi erejű megalapozottság miatt – a kötelező előírások között jelennek meg.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján jelen fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A kezelési egységek kijelölésének alapja az élőhelyekről készült Á-NÉR alapú térkép.

3.2.1.2.1. Mezőgazdálkodás

Gyepek

GY1 kezelési egység:

(a) Kezelési egység kódja: GY1

(b) Kezelési egység meghatározása:

Kiemelkedően értékes molyhos tölgyes-sziklai cserjés-szárazgyep mozaikok.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: M1 – Molyhos tölgyes bokorerdők; M1 x M7 molyhos tölgyes bokorerdők és sziklai cserjések mozaikja; G2 – Mészkedvelő nyílt sziklagyepek;

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6190 Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis); 91H0 Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel; 40A0 – Szubkontinentális peripannon cserjések;

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kiemelt jelentőségű élőhelyek fennmaradása érdekében kerülni kell mindenféle beavatkozást, beleértve a gyep vagy a faállomány bármilyen használatát, kivéve a speciálisan az élőhelyek fennmaradását elősegítő munkákat, illetve az invazív gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítását.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Támogatási rendszerbe illeszthető, kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési előírás-javaslatok:

- Műtrágyázás nem megengedett. (GY3)
- Szerves trágyázás nem megengedett (GY07).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani. (GY21)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet. (GY24)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)

A fenti javaslatok alapját a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) jelenti.

Támogatási rendszerbe illeszthető, önkéntes vállaláson alapuló kezelési előírás-javaslatok:

- Felülvetés nem megengedett. (GY01)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell. (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani. (GY32).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. (GY34)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágalások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117)

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő pannon molyhos tölgyes bokorerdők és szubkontinentális peripannon cserjések védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek hosszú távú fenntartását szolgálják.

GY2 kezelési egység

(a) Kezelési egység kódja: GY2

(b) Kezelési egység meghatározása:

Száraz és félszáraz legelők.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: H2 – Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek; H4 – erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok; P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések; cserjésedő lejtőssztyepek;

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6240 Szubpannon sztyeppék; 6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági gazdasági hasznosítása a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Támogatási rendszerbe illeszthető, kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési előírás-javaslatok:

- Műtrágyázás nem megengedett. (GY3)
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22).
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet. (GY24)
- Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. (GY115)

Kezelési javaslatok:

- Felülvetés nem megengedett. (GY01)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell. (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani. (GY32).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. (GY34)
- Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 ÁE/ha. (GY39)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő szubpannon sztyeppék védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek hosszú távú fenntartását szolgálják.

GY3 kezelési egység:

(a) Kezelési egység kódja: GY3

(b) Kezelési egység meghatározása:

Jellegtelen, cserjésedő szárazgyepek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek; P2b – galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések; P2a – Üde és nedves cserjések;
Érintett Natura 2000 élőhelyek: Nincs érintett élőhely

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek kevésbé értékes élőhelyek, ezért alkalmasak a legeltetés során nagyobb terheléssel járó tevékenységek elvégzésére, ideiglenes karámok, éjszakázó helyek, jószágalások kialakítására.

Támogatási rendszerbe illeszthető, kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési előírás-javaslatok:

- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22).
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet. (GY24)

Támogatási rendszerbe illeszthető, önkéntes vállaláson alapuló kezelési előírás-javaslatok:

- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell. (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani. (GY32).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. (GY34)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágalások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén nincs élőhelyrekonstrukció tervezve.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a kezelési egységgel szomszédos közösségi jelentőségű élőhelyek és az ott előforduló védett, fokozottan védett növény- és állatfajok megőrzése érdekében kerültek meghatározásra.

Szántók

A tervezési területen nincsen szántóterület.

3.2.1.2.2. Erdőgazdálkodás

E kezelési egység:

(a) Kezelési egység kódja: E

(b) Kezelési egység meghatározása:

Telepített feketefenyvesek, melyekben megkezdődött a fenyők pusztulása, kiritkulása, és megjelentek az őshonos lombos elegyfajfajok.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: RDa - Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékterületek; P2b - Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

Érintett Natura 2000 élőhelyek: Nincsenek érintett élőhelyek

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén feketefenyő állományok természetes úton átalakulnak őshonos lombos állományokká, a folyamat elősegítése egyes területrészekben indokolt lehet. A átalakulás közben az invazív fafajok terjedését meg kell akadályozni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Támogatási rendszerbe illeszthető, kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési előírás-javaslatok:

- Rakodó, depónia kialakításának szigorú területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. (E09)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése. (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják. (E75)

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat az erdőterv tartalmazza. A fenti javaslatok alapját a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, továbbá az 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) jelenti.

Támogatási rendszerbe illeszthető, önkéntes vállaláson alapuló kezelési előírás-javaslatok:

- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése. (E33)
- Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése. (E06)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása. (E29)
- Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználatára és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kíméléte, valamint a talajtakaró megóvása. (E62)
- Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználatára során a táj- és termőhelyhonos fafajok minden egyedének meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is) (E64)
- A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69)

A tervezési területen található nem erdőtervezett, de a mellékelt kezelési egységek térképen erdőként jelölt – részben erdő, részben pedig kivett művelési ágban lévő - területekre a fenti előírások és javaslatok alkalmazandók.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén nincs élőhelyrekonstrukció tervezve.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a kezelési egységgel szomszédos közösségi jelentőségű élőhelyek és az ott előforduló védett, fokozottan védett növény- és állatfajok megőrzése érdekében kerültek meghatározásra.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A tervezési területen élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve és ezek körébe tartozó beavatkozás nem is szükséges.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)

A terület árvalányhajas dolomitgyepeiben és sziklagyepeiben általánosan elterjedt.

Fajvédelmi intézkedések: Speciális, önfenntartó élőhelye (dolomitsziklagyep) nem igényel kezelést. A faj megőrzése élőhelyének zavarásmentességével biztosítható. Élőhelyén a legeltetés nem kívánatos.

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)

A terület sziklagyepjeiben általánosan elterjedt.

Fajvédelmi intézkedések: Speciális, önfenntartó élőhelye (dolomitsziklagyep) nem igényel kezelést. A faj megőrzése élőhelyének zavarásmentességével biztosítható. Élőhelyén a legeltetés nem kívánatos.

Homoki nőszirm (*Iris humilis* ssp. *arenaria*)

A térségben kivétel nélkül árvalányhajas dolomitgyepekben fordul elő. Itt viszonylag kis egyedszámú pontszerű előfordulásai találhatók.

Fajvédelmi intézkedések: A faj megőrzése élőhelyének zavarás-mentességével biztosítható.

Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

A száraz gyepi környezetben rajzása május első felében történik. Száraz élőhelyeken a faj tápnövényei a vajsínű ördögsem (*Scabiosa ochroleuca*) és az útifű (*Plantago* sp.) fajok.

Fajvédelmi intézkedések:

Fenn kell tartani a gyepeket, tisztásokat. Élőhelyeit erdősíteni tilos. Az élőhelyein az extenzív legeltetés és a mérsékelt cserjeirtás (cserjesávok, cserjefoltok meghagyásával) szükséges. Élőhelyein a nem őshonos fásszárúak (bálványfa, fekete fenyő) vissza kell szorítani.

Az élőhelyein (az év bármely szakában) keletkezett kiterjedt tüzek veszélyeztetik állományait. Habitatjaiban a tüzek keletkezését meg kell akadályozni.

Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)

A magyar futrinka a Bakony és Balaton-felvidék keleti térségében, dolomitgyepekben fordul elő. A litéri Mogyorós-hegyen stabil populációja él.

Fajvédelmi intézkedések: Speciális, önfenntartó élőhelye (árvalányhajas dolomitgyep, dolomitsziklagyep) nem igényel kezelést. A faj megőrzése élőhelyének zavarásmentességével biztosítható. Az élőhelyein a vegetációs időszak második felében (júniustól) keletkezett kiterjedt tüzek veszélyeztetik állományait. Habitatjaiban a tüzek keletkezését meg kell akadályozni.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

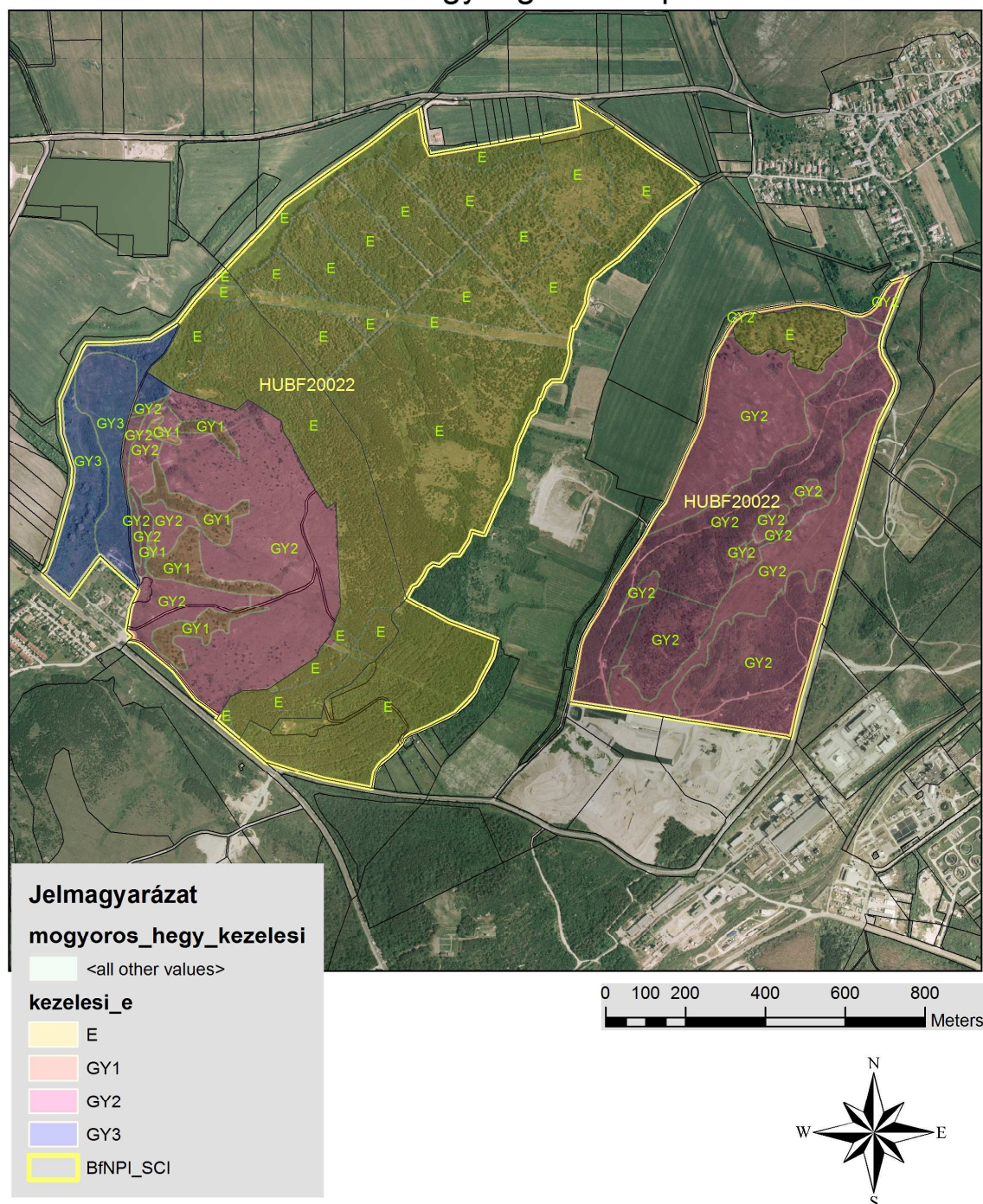
A tervezési területet a térségben dolgozó szakemberek megfelelő rendszerességgel érintik, a biotikai értékek vizsgálatának kutatási és monitoring programokba való bevonását nem tartjuk szükségesnek.

3.2.5. Mellékletek

3.2.5.1. Kezelési egységek térképe

HUBF20022 Mogyorós-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Kezelési egységek térképe

3.2.5.2. Kezelési egységek táblázata

Kezelési egység	Érintett ingatlanok (hrszt.)	Érintett MEPAR-blokk
Erdő(E)	Litér 025; 026/1-5; Királyszentistván 027; 037;	X85CL-H-12, XEX5L-8-12, X71RL-Q-12, XTLKL-P-12, XN2YL-E-12, XN5CL-W-12, XF2YL-7-12, XK0KL-U-12
Gyep1 (GY1)	Litér 024/3, 6;	X8J5L-N-12,
Gyep2 (GY2)	Litér 024/3, 5, 6, 7, 9; Királyszentistván 027;	X8J5L-N-12, XK0KL-U-12, XK5CL-T-12, X7VYL-T-12
Gyep3 (GY3)	Litér 024/1, 3;	X8J5L-N-12, X85CL-H-12,

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

- A tervezési terület gyepes élőhelyeire az egységes területalapú támogatás, az agrár-környezetgazdálkodási támogatás és a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 20) után járó támogatások, valamint Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás a földhasználók által igénybe vehetők (Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) számú FVM rendelet; a 25/2007. (IV. 17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a kedvezőtlen adottságú területeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatások részletes szabályairól; a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól" szóló **128/2007. (X. 31.) FVM rendelet** alapján)
- A **41/2012. (IV. 27.) VM rendelet** (az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól) alapján az üzemtervezett, magántulajdonban álló erdőterületekre vehető igénybe támogatás, a tervezési területen ez a Királyszentistván 10 A erdőrészlet, nagyobb területarányt elfoglaló további erdők állami tulajdonban vannak, azokra ez a támogatás a jelenleg hatályos jogszabályok alapján nem vehető fel.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

- Az erdők esetében rendkívül nehéz az erdőgazdálkodó felé érvényesíteni a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok érdekében javasolt intézkedések megtételét, hiszen az erdők után járó támogatást az állami erdőgazdálkodók jelenleg nem vehetik igénybe. Elsődleges érdek, hogy az állami erdőgazdálkodók is igénybe tudják venni a Natura 2000-es támogatást az itt lévő erdők után, mivel a természetvédelmi javaslatok csak így érvényesülhetnek teljeskörűen.
- Gyepекnél (legelőknél) az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok támogatása esetén javasolt az extenzív gyepgazdálkodás vagy az ökológiai gyepgazdálkodás célprogramokat igénybe venni a területalapú támogatáson és a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 20) után járó támogatáson kívül.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési terület kis kiterjedésénél fogva kevésbé alkalmas önálló pályázati célterületnek.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területen egyéb, támogatáshoz kötődő javaslat nem merül fel.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési munka során a kommunikáció céljaihoz kerültek megválasztásra az egyes célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemek.

Ezek alkalmazása, megvalósítása a projekt során a fenntartási terv készülségi fázisaihoz igazodott, figyelembe véve a 43/2012 (V.3.) VM rendeletet. Egy-egy kommunikációs cél megvalósulását többféle elem tette lehetővé.

A kommunikációs munka alapját egy honlap képezte, amely 11 db Natura 2000 terület fenntartási terv készítési projekt honlapja. Ezen keresztül elérhetővé vált minden fontos információ és tervanyag. A kiküldött postai és elektronikus levelek, önkormányzati közlemények és újságcikkek mind tartalmazták a honlap elérhetőségét. A fórumok tapasztalatai alapján elmondható, hogy az informatív és felhasználóbarát honlapot számos érintett felkereste.

A felhasznált kommunikációs elemek táblázatos formában kerülnek bemutatásra.

Kommunikációs eszközök és rövid jellemzésük	Érintett célcsoportok	Kommunikációs eszköz funkciói						Igazoló dokumentum
		A Natura 2000 hálózat bemutatása	A tervezési folyamat bemutatása	Információk egyeztetése, kérése	Fenntartási terv véleményezése	Fejlesztési igények felmérése	Konkrét kérdések tisztázása	
Terepbejárás: a terület HRSZ-es térképi áttekintése formájában valósult meg, a terepi munkának nem kedvező időjárási körülmények miatt. A résztvevők száma 4 fő volt.	- tulajdonosok - gazdálkodók - vadásztársaságok			X		X	X	jegyzőkönyv / jelenléti ív és emlékeztető
Falu- és gazdafórum: a tervezési terület központi településén került megtartásra, minden címlistán szereplő érintett meghívásával. A résztvevők száma 4 fő volt.	- tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - falugazdászok és agrárkamrai tanácsadók - vadásztársaságok	X	X		X	X	X	meghívó, jelenléti ív és emlékeztető
Önkormányzati közzététel: Hirdetmény a tervezésről, és fórum meghívók közzététele valósult meg az érintett településeken (2 db)	- gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság		X		X			önkormányzati igazolás/fénykép /printscreen az internetes közzétételről
Honlap: <i>natura2000.balatonregion.hu</i> 11 db önálló Natura 2000 terület közös honlapja. Tájékoztatási, dokumentum megosztó és véleményezési funkciók együttes betöltése. Az egyeztetési tervanyagok közzétételének leghatékonyabb módjának ez az eszköz bizonyult.	- tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazdászok és agrárkamrai tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek	X	X	X	X	X		internetes elérhetőség, honlap címe

Kommunikációs eszközök és rövid jellemzésük	Érintett célcsoportok	Kommunikációs eszköz funkciói						Igazoló dokumentum
		A Natura 2000 hálózat bemutatása	A tervezési folyamat bemutatása	Információk egyeztetése, kérése	Fenntartási terv véleményezése	Fejlesztési igények felmérése	Konkrét kérdések tisztázása	
Küldött postai levél, e-mail: Önkormányzatok, falugazd., agrárkamara, állami. sz. e-mail-es tájékoztatása, valamint az önkormányzatoktól kapott tulajdonosi adatok alapján a tulajdonosok nagy részének levélben történő értesítése történt meg. A levél mellé minden esetben kitöltendő, visszaküldendő kérdőív került megküldésre. Összesen 14 db postai levél és 6 db e-mail került kiküldésre	- tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazdászok és agrárkamarai tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek	X	X	X	X	X		levélről másolat, kinyomtatott e-mail, kinyomtatott kérdőív
Nyomtatott ismertető: A tervezés folyamatát és tapasztalatait bemutató színes kiadvány készült 11 db területre közösen (400 db).	- gazdálkodók - falugazdászok és agrárkam.tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok	X					X	az ismertető egy példánya
Sajtó megjelenés: A Balaton térségében ismert és népszerű, Balatoni futár c. havi magazinban jelent meg egy ½ és egy egész oldalas cikk a tervezésről.	- tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazdászok és agrárkamarai tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szervezetek	X	X	X	X	X	X	újságcikkek másolata

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A kommunikáció címzettjei területi illetékesség szerint kerültek összegyűjtésre. Az érintett önkormányzati szakemberekkel történő kapcsolatfelvétel kulcsfontosságúnak tekinthető. Helyismeretük és a rendelkezésre álló adataik alapján segítették a tervezést, további érintetteket javasoltak, hirdetmény és értesítők formájában tájékoztatták a lakosságot, illetve helyet biztosítottak a fórumok lebonyolítására.

Célcsoport	Szervezet neve
Önkormányzat(ok)	Litér Község Önkormányzata
	Királyszentistván Község Önkormányzata
Civil szervezetek (helyi önkormányzat javaslata alapján)	Balatonkenese és Környéke Földtulajdonosi Közösség
	Falunkért Egyesület '99
LEDAER akciócsoportok	Bakony és Balaton Keleti Kapuja Közhasznú Egyesület
Falugazdász(ok)	Varga Csaba
Magyar Agrárgazdasági Kamarai tanácsadók	Pataki Márta
	Kálmán Tímea
Állami szféra (szakmai szervezetek, hatóságok)	Veszprém Megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatala
	Veszprém Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága.
	Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
	Veszprém Megyei Kormányhivatal Földművelési Igazgatósága
	Veszprém Megyei Kormányhivatal Élelmiszerbiztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága
	Veszprém Megyei. Kormányhivatal Földhivatala
	Veszprém Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelőség.
	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Veszprém Megyei Kirendeltsége
	Veszprémi Bányakapitányság
	Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
	Közép-dunántúli Körny., Term. és Vízügyi Felügyelőség
Tulajdonosok, gazdálkodók	Varga Mihály (Varga Murvabánya)
	Fehér Károly
	Kondics István
	Szabó Lajos
	Takács Kálmánné
	Lengyel János
	Samu Endre
	Rencsevecs Mihály
	Kozó Lászlóné
	Károlyi György
	Kondics Károly
	Tollner Károly
	Veszely Géza
	Tüskés Tivadarné
	Csiszárné Baranyai Anita

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A táblázat a terv szempontjából hangsúlyos véleményeket, és azok beépítését tartalmazza. Az összes beérkezett vélemény az 1. sz. mellékletben található.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	A tervezet több helyen említi „üzemtervezett erdőt”. Az üzemterv fogalmát a az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Evt) nem ismeri, illetve az Evt 113. § (4) szerint „Az e törvény hatálybalépése előtt kiadott üzemtervek e törvény szerinti erdőtervnek minősülnek, így „erdőtervezett terület”, „erdőtervi terület” vagy „Országos Erdőállomány Adattárban szereplő terület” a helyes megfogalmazás. Célszerűnek tartanánk pontosítani, hogy a „vadgyümölcsök” fogalom alá – különösen pl. cserjeirtáskor ezek feltétlen kíméletekor- mely fajok tartoznak, ide tartoznak-e pl. a kőkeny és galagonya? „További célok: • Hosszú távon a területen található fiatal fekete fenyő erdőállományok átalakítása szubpannon gyeppé és/vagy pannon sziklagyeppé, valamint a spontán terjedő fekete fenyő egyedek eltávolítása a gyepekből.” Felhívjuk a figyelmet, hogy a jelenleg hatályos jogszabályok szerint az erdőterületek átalakítása gyepekké több csak erdőterület igénybevételi eljárással, csereerdőtelepítéssel valósítható meg. (Evt., Balaton trv.) „E kezelési egység: Kötelező előírások: A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki. (E09)” Tekintettel arra, hogy a szöveg szerint ez az erdőtervi előírásokon felüli kötelezettség, a kérdés az, hogy ez mit jelent a gyakorlatban: Hogyan lehet ellenőrizni? Részletes élőhelytérképet kapnak majd a gazdálkodók és az egyes élőhelyekre vonatkozó útmutatásokkal? Lesz-e egyeztetési kötelezettsége a természetvédelmi kezelővel	Elfogadva, a tervben módosítva. A fogalom tisztázása nem a fenntartási terv feladata, a konkrét kezelések egyeztetése során a kérdés tisztázható. Tudomásul vettük, módosítást nem igényel. Az előírás-javaslatok kötött szövegezésű listákból kell kiválasztani, a végrehajtás, ellenőrzés módjára vonatkozóan nincs érdemi információ. Ugyanakkor az erdőterületekkel határosan, illetve azokban mozaikszerűen lehetnek értékesebb élőhelyfoltok, melyek károsodását minimalizálni kell. Módosítást nem igényel. Elfogadva, a tervben javítva.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
	közelítő nyomok kijelölésénél? Különös tekintettel arra, hogy az érintett erdőterületekben csak két erdőrészesletnek van származék erdő természetességi mutatója a többi, döntő erdőterület kultúr és átmeneti erdő, jellemzően feketefenyves állományok. „Homoki nőszirm (Iris humilis ssp. arenaria) A várpalotai Baglyas-hegyen a technikai sporttevékenység kizárása szükséges.” Tévesen a Kelet-Bakony Natura területből átemelt szöveg.	
Varga Mihály (tulajdonos)	A fórumon Natura 2000 területen történő új bányatelek nyitása, illetve belterületbe vonás lehetőségével kapcsolatos kérdéseket tett fel.	Tájékoztatást kapott arról, hogy egyik lehetőség sem megvalósítható.
Királyszentistván Község Önkormányzata	Be kíván kapcsolódni a terv véleményezésébe. Adatokat szolgáltatott a tervezéshez. Nincs fejlesztési elképzelése az Önkormányzatnak.	A kapott információk a megalapozó tanulmány készítése során figyelembevételre kerültek. Nem érkezett visszajelzés a fenntartási tervanyagot illetően.
Litér Község Önkormányzata	Be kíván kapcsolódni a terv véleményezésébe. Adatokat szolgáltatott a tervezéshez. Nincs fejlesztési elképzelése az Önkormányzatnak.	A kapott információk a megalapozó tanulmány készítése során figyelembevételre kerültek. Nem érkezett visszajelzés a fenntartási tervanyagot illetően.